

משפחת הרב אברהם חיים שרעבי זצ"ל

רב אזורי מטה יהודה

למען תספר באזני בנך ובן בנך

דרשה שנשא בכנס לקראת חג הפסח תשל"ט, בהשתתפות מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל
כבוד הרב זרביב שליט"א מנהל האזור, ואחרון אחרון חביב, כבוד המארח הרב שלום
גמליאל שליט"א, קהל נכבד.

התכנסנו כאן ביום הזה, כדי לקיים את יום חוקת הפסח כבכל שנה ושנה. שמענו הרבה
הלכות, הרבה דינים והרבה חידושים, מפי מרנן ורבנן, ובראשם הרב הראשי, הראשון לציון
הרב עובדיה יוסף שליט"א, שהשמיע לנו הרבה חידושים והרבה פנינים יקרים מפז. לא אוכל
להאריך, שכבר דשו קודמי בנושא. אבל אומר רק מילים אחדות.

חג הפסח, שהרבה שמות לו, צריך היה לכנותו חג הבנים, שהרי כל עניינו סובב סביב
הבנים, והגדת לבנך (שמות י"ג ח'), ולמען תספר באזני בנך ובן בנך (שם י' ב'). עלינו
לדעת, מה נספר לבנים, ויש הרבה לספר להם. בראש ובראשונה, נספר להם על האמונה,
שבאמונה נגאלו אבותינו ממצרים. וארשתך לי באמונה (הושע ב' כ"ב). אותה אמונה
שהיתה בליבם של ישראל במצרים, בשעה שבא משה רבינו אליהם, ויאמן העם, וישמעו כי
פקד ה' את בני ישראל וכי ראה את עננים ויקדו וישתחוו (שם ד' ל"א).

פרעה הרשע רצה לטעת ספקות בליבם של ישראל, לכן הכביד את ידו וגזר עליהם
גזרות חדשות, כפי שכתוב (שם ה' ט') תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה, ואל ישעו
בדברי שקר. פרעה הצליח לא מעט במזימתו, שאפילו משה פונה אל ה' ואומר, למה
הרעותה לעם הזה, למה זה שלחתני. ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך, הרע לעם הזה,
והצל לא הצלת את עמך (שם כ"ב-כ"ג). ותשובת ה' אליו עתה תראה אשר אעשה לפרעה,
כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו (שם ו' א').

לאחר מכן אומר הכתוב (שם ב') וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני ה'. מדוע אמר
לו אני ה', וכי משה אינו יודע שה' הוא המדבר עמו, והרי בסנה כבר מסר לו הקב"ה את

כל שבעים שמותיו. אלא שאמר לו הקב"ה למשה, אם ישראל מקבלים עול מלכות שמים, מיד נגאלים. כמו שאומרת המשנה (אבות ג' פרק משנה ה') כל המקבל עליו עול תורה, מעבירים ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ. משה רבינו הציע לבני ישראל לקבל עליהם עול מלכות שמים. אך בני ישראל שעדיין כפופים היו למרותו של פרעה, לא יכלו עדיין להשתחרר ולפרוק מעליהם את רגש העבדות, ולכן לא קיבלו, כפי שאמר הכתוב (שמות שם ט') ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה.

הקב"ה מעניש את המצרים, כדי שישראל יראו ויקחו מוסר, כפי שאמר (צפניה ג' ו'-ז') הכרתי גויים נשמו פנותם וגו', אמרתי אך תיראי אותי תקחי מוסר. בדרך זו חשב הקב"ה להחדיר את האמונה בליבם של ישראל. וכן אומרת לנו התורה, ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אותותי אשר שמת בי בם (שם י' ב'), אז וידעתם כי אני ה' (שם).

משה רבינו שאל את הקב"ה, מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל ממצרים (שם ג' י"א). כלומר, מה זכות יש לישראל שיצאו ממצרים.

יש מחלוקת בגמרא (ברכות ל"ח ע"א) האם המוציא לשון עבר או לשון הווה. שאמר הקב"ה לישראל, אם תקבלו מלכותי, מיד אני מוציא אתכם, אפילו בהווה.

בני ישראל בהיותם במצרים, עובדי עבודה זרה היו, כפי שמובא בילקוט שמעוני הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה. על כך משיב לו הקב"ה, בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה (שמות שם י"ב). כלומר, זכות גדולה יש להם, שעתידיים לעבוד את ה' על ההר הזה לסוף שלושה חדשים.

אמר להם משה לישראל, משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח (שם י"ב כ"א). איתא במכילתא (שם) רבי יוסי הגלילי אומר, משכו ידיכם מעבודה זרה והדבקו במצוה.

משה מבקש מישראל לשחוט שה, האלוה של מצרים, לעיני המצרים. וכאן מתגלית האמונה שבעם ישראל. שהלכו ישראל וקנו שה וקשרו אותו בכרעי המטה. וכששואלים המצרים, לשם מה השה. ישיבו, בעוד ארבעה ימים אנו שוחטים את השה, פושטים את עורו ואוכלים את בשרו. רק כך יהיה אפשר לבחון אם ישראל באמת השתחררו מהעבדות ומוכנים לגאולה. שהרי קודם לכן כשפרעה הציע למשה לחגוג בתוך מצרים באמרו לכו

זבחו לאלהיכם בארץ (שמות ח' כ"א), משה ענה לו, לא נכון לעשות כן, כי תועבת מצרים נזבח לה' אלהינו, הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלונו (שם כ"ב). ועל כך לא השיב פרעה, שהרי חוק הוא במצרים, כל השוחט שם יסקל. ועתה בני ישראל אינם נרתעים מלזבוח את תועבת מצרים לעיניהם, ועל ידי כך מראים הם את אמונתם בה'.

ולכן גם ציוה להם לצאת בחפזון, באמרו (שם י"ב י"א) וככה תאכלו אותו, מתניכם חגורים, נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם, ואכלתם אותו בחפזון, כדי שיבחן אותם אם הם מוכנים לצאת גם ברגע האחרון.

איתא בזוהר הקדוש שבערב פסח לא היתה לעם ישראל שום מצוה. בא הקב"ה ונתן להם דם פסח ודם מילה. ואז האיר האור הגדול בפתע, נכנעו כל המצרים, גברה יד הקדושה והקב"ה גאל אותם. ולכן גומרים אנו את ההלל רק בערב פסח ולמחרת בבוקר, מפני שהאור שראינו אותו ערב, הלך ודעך, עד שבא והאיר מחדש ביום מתן תורה. והר סיני עשן כולו, מפני אשר ירד עליו ה' באש (שם י"ט י"ח).

אמרו בגמרא (ברכות כ"ח ע"ב) כשחלה רבי אליעזר, נכנסו תלמידיו לבקרו. אמרו לו, רבינו, למדנו אורחות חיים, ונזכה בהן לחיי העולם הבא. אמר להם, הזהרו בכבוד חבריכם, ומנעו בניכם מן ההגיון, והושיבו בין ברכי תלמידי חכמים. וכשאתם מתפללים, דעו לפני מי אתם עומדים. ובשביל כך תזכו לחיי העולם הבא.

תמהו כל המפרשים, מדוע באו רק בסוף ימיו, והרי כל הזמן היו תלמידיו והיה מלמדם תורה. ועוד, מה לימד אותם רבי אליעזר כשבאו לבקרו. אלא ידוע שרבי אליעזר כלל בדבריו את כל התורה כולה, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, מצוות עשה ומצוות לא תעשה. הזהרו בכבוד חבריכם, מצוות שבין אדם לחבירו. וכשאתם מתפללים דעו לפני מי אתם עומדים, מצוות שבין אדם למקום. ואיך אפשר להגיע לכך, על ידי ומנעו בניכם מן ההגיון והושיבו בין ברכי תלמידי חכמים. הערובה היחידה לכך, שילמדו בנינו בבתי ספר דתיים, ובישיבות.

תניא, רבי שמעון בן יוחאי אומר, שלוש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל, וכולן לא נתן אלא על ידי ייסורים. אלו הן, תורה וארץ ישראל והעולם הבא (ברכות ה' ע"א). [אנו, ואתנו הרב שלום גמליאל, זכינו לתורה ולארץ ישראל. שהיה הרב גמליאל שואל אותנו כשבאנו אצלו, האם הנוער לומד תורה, האם אספתם את הנוער לבית הכנסת, האם דאגתם

למורים לתינוקות של בית רבן. זכינו על ידו, יישבנו את יישובי פרוזדור ירושלים והחזקנו מעמד].

שואלים שם המפרשים, מדוע הלומד תורה חייב לעבור ייסורין. אלא הכוונה מסירות נפש. כדי ללמוד תורה צריך מסירות נפש. אנו מסרנו את נפשנו, יחד עם הרב גמליאל, כשהיינו מקבלים עול מלכות שמים באשתאול ובהר ציון, שהיינו הולכים לשם בלילות למרות שפחדנו להיכנס. ולכן הצלחנו להקים דור חדש, דור ישרים יבורך. וגאוותינו על כך. יש לנו היום תלמידי חכמים רבים בפרוזדור ירושלים. במושב בקוע לבד, כשמונים אחוז מהתלמידים הם בני ישיבות. הבנים האלו הם, ורק הם, הערובה לעתידנו.

נברך כאן את הרב שלום גמליאל, שיזכה לשנים רבות, ואת בנו שייתן לו הקב"ה חיים ואורך ימים, שגם הוא ישרת את הציבור באמונה ובאהבה, ובימיו תיושע יהודה וישראל ישכון לבטח, ובא לציון גואל, אמן כן יהי רצון.

